

BIBLIA

A decemberi elmélkedéseket Vincze József péri, a januáriakat Galla Gábor darnózseli plébános készítette.

December 1. — Advent 1. vasárnapja — Márk 13,33–37 — Maradjatok ébren!

Hittanórán, amikor adventről, a karácsonyra készülésről, a várakozásról beszéltem, egyik kishittanosunk azt kérdezte: Miért kell készülni az ünnepekre, eljön az magától?! Akkor mondtam ezt a példát. Egy család nagyon hajszolt életet élt. A szülők alig találkoztak a gyermekekkel. Korán mentek, és későn jöttek a munkából. Amikor elérkezett a karácsony, akkor döbbentek rá, nem készültek semmivel. A gyerekek nem kaptak ajándékot, az ünnep napján vajas kenyeret és konzervet ettek. Fáradt és ideges volt mindenki. Kishittanosunk megérthetett valamit a példából, mert óra után csak annyit mondott: Nagyon rossz lenne így ünnepelni a karácsonyt. Pedig akkor még a lelki vonatkozásról szó sem esett.

Jézus a virrasztást, az éberséget lelki magatartásnak tudja. De ez egyben cselekvést is jelent, hogy az idegenbe készülő ember a vezetést szolgálóira bízta. A gonosz győzelméhez csak az szükséges, hogy a jók ne tegyenek semmit.

Aki éber, az tudja, mit kell tennie. Van ereje a megvalósításhoz, és van bölcsesége a módszer megtalálásához. Fájdal-

mas tapasztalat, hogy sokan nem hagynak magukon segíteni, de tudomásul kell venni, hogy mindenkit a saját tapasztalata érlel, és az is ritkán.

Éberség hiányában legtöbbször a lényegét veszítjük el. Egy tudós mindenképpen látni akarta, hogy a pók hogyan készíti a hálóját. Egy medence közepébe helyezte az állatot, a szökőkút rúdja. Hosszú ideig figyelte, majd egy kis ideig elbóbiskolt. Mire felébredt, a pók már elűnt, a lényegét nem láthatta kis szunyókálása miatt.

Aki éber és virraszt, az fogékony, érzékeny a lelki-szellemi dolgokra. Régen a bölcs írásképe ez volt: nagy fül, kicsi száj. A hallgató ember előbb lesz bölcs, mint a fecsegő. Találkoztam valakivel, aki pont és vessző nélkül egy-folytában beszélt. Két és fél órában keresztül hallgattam, de olyan feszültség gyűlt fel bennem, hogy el kellett küldenem. Sokat tanultam ebből a magam életére nézve. Mélyebben megértettem a bölcs ember írásképet. A csend nagyobb nevelőerő, mint a konferencia. A tudás megtanulható, a látás nem. Ha

December 8. — Advent 2. vasárnapja — Márk 1,1–8 — Mindenki küldetett

Az ünnepre készülés második vasárnapjának jó híre: mindenki arra született, hogy az Úr útját egyengesse. Milyen megdöbbentő azok sorsa és élete, akik nem ismerik fel földi küldetésüket, nap mint nap csak arra törekzenek, hogy teljen az idő – viszonylag kellemesen, lehetőleg minél kevesebb kellemetlenséggel.

Beteg, nagyon idős ember ágyánál ültem, s ő arról beszélt, hogy több volt életében a szenvedés, mint az öröm, több a megpróbáltatás, mint a gondtalanság, több a keserűség, mint a megelégedettség. Nem érti, miért kellett ezért a Földre jönnie. – Megdöbbentő, hogy még visszanezve sem vette észre a Teremtő akaratát, évtizedek múltán sem jött rá az összefüggésekre.

Több mint tíz éve díszfenyőket ültettem plébániám elé. Pontosan kimértem, hogy a négy fenyő egyenlő távolságban legyen egymástól. Hónapokkal később jöttem rá, milyen ügyetlen voltam: a bejáratnál kezdtem el mérni a távolságot, így ahova legjobban kellett volna, oda nem ültethettem fenyőfát. Évekig megmosolyogtam magamat ügyetlenségemért. Pár hónapja azonban felmerült, hogy egy szentéletű szerzetes emlékére emléktáblát helyezünk el a plébánia homlokzatán.

Miután a díszkövezést elkészítettük, egyik este egyszerre csak eszembe jutott: ha több mint egy évtizede nem olyan „ügyetlenül” ültetem el a fenyőfákat, a legszebbiket most ki kellett volna vágni. Így minden pontosan a helyén van, a díszhely is, a fenyőfák is.

Itt a Földön akkor leszünk a helyünkön, ha az Isten által nekünk adott feladatot tesszük. Mennyei Atyánk féltő szeretettel nézi a sorsunkat. Minden születendő gyermekkel újjáteremti a világot. Mindenki küldött, követ, aki ráébred sorsfeladatára, s világunk újjászületésén munkálkodik. Az Úr útkészítői körülöttünk élnek. Ők azok, akik belső látásukat tanítássá érlelik. A tanítás nem egyéb, mint láttatás. Aki lát, képessé válik mások szemét is felnyitni. – Tisztelettel és szeretettel emlékszem vissza mindazokra, akik megtért szívükkel, Krisztushoz alakított életükkel nyitogatták lelki-szellemi szememet. Inkább bátorítottak, mint kritizáltak. Tetteikkel súlyosabb tanítást adtak, mint szavaikkal. Bemutatták a kereszténység közösségi oldalát, megértették, hogy az apostolkodás láncreakciója juttatja el a legtöbb emberhez Jézus Krisztus örömhírét.

zseniális az agyunk, de beteg a szívünk, semmit nem tettünk igazán.

Az éberség állapotában képesek vagyunk a változásra. Főleg a saját életünk megváltoztatására. Új világot csak új emberek teremthetnek. Az új világ nem kövekből épül, hanem megtisztult, megtért lelkekből.

Egy idős lelkész akaratlanul tanúja volt fiatal lelkészek beszélgetésének. Az egyik azt mondta társának: „Én most odaszántam, időmet, szívemet, lelkemet...” Az idős lelkész már hálálkodott magában, hogy ilyen fiatalok vannak, mert biztos volt benne, hogy Jézus Krisztus neve következik, de a mondat így fejeződött be: „...mindenemet a néprajzkutatásnak.” Kiderült, vasárnap gyorsan letudja a prédikációt, majd hétfőtől szombatig néprajzoskodik. – Milyen furcsa egy Isten szolgálatára rendelt ember szájából. A megújult, bölcs ember állandó kapcsolatban van az éggel.

Ha éberek vagyunk és virrasztunk, megakadályozhatjuk, hogy korunk hordaléka vastagon rakódjon a lelkünkre. Nagy erőre van szükség ahhoz, hogy a reklámok butításai, a kor szlogenjei, a fogyasztói szemlélet észrevétlen rombolásai ne térítsenek le a tiszta jézusi ÚT-ról. Mélyen hívőnek ismertem valakit, aki saját elmondása szerint az életidegen televíziós sorozatok rajba lett. Tudja, hogy értelmesebben kellene eltölteni a szabadidejét, de nem képes a változtatásra. Valóban gyötrelmes, ha valaki tudja, mi a valódi érték, mégis hitvány életet él.

Jézus ma ezt köti a lelkünkre: Legyetek éberek! Virrasztatok! Mert aki egy kicsit léleklátó lesz önmagát illetően, másokban is meg fogja pillantani az értéket.

Ahogy Keresztelő János hatalommal kimondott szavai bűnbevallásra indították kortársait, úgy kell a mai útkészítőnek is élniük, tanítaniuk. Értékeink értékesebbé tehetnek másokat, meglátásaink távlatokat nyithatnak sokaknak.

Bűnbánatot hirdetni egyetlen korban sem volt könnyű. Korunkban attól is nehezebb, hogy egyre többen hangoztatják: bűn nem létezik, bűnbánatra nincsen szükség, azt tesztek, amit akaratok. A küldött, a követ, az útkészítő nem hallgathat. A nehézségek lesznek jellemének próbái, az akadályok ismételt legyőzése teszi valóban erőssé. Hogy az eredmény mikor jelentkezik, nem tudhatjuk.

„Mindig eredményt akarunk látni, azt hisszük, akkor van értelme életünknek, ha itt és most alakítottunk a világon, pedig a csillagok fénye sincs itt azonnal, sőt vannak olyan távoli égitestek is, melyekről a fény már elindult felénk, de csak egy másik nemzedék fog rá felfigyelni.”

(Szent Gály Kata: Boldog utak békessége)

December 15. — Advent 3. vasárnapja — János 1,6–8.19–28 — Pontos szavak

János evangéliuma pontosan fogalmazza meg Keresztelő János küldetését: azért jött, hogy tanúságot tegyen a világoosságról. Kétezer év elmúltával a mi feladatunk is ez. Látszólag könnyűnek látszik, mégis embert próbáló feladat. Keresztelő Jánost kicsi gyermekkorától szent emberek nevelték a sivatagban, ahol nemcsak fegyelmezett felnőtt, hanem Istennek odaadott, megfélemlíthetetlen, komoly lelkiéletű, bátor igehirdető is lett.

Aki a Világ Világoosságáról akar tanúságot tenni, ma sem spórolhatja meg a teljes életátalakítást, gondolkodásmód-változást, megtérést. Amikor megérint Isten jó híre, a megvilágosodás pillanatában megértem életem célját, küldetésem tartalmát, mélységes kapcsolatomban leszek a Teremtővel, szívem megtelik mondanivalóval, szeretettel. Ekkor már nem tudok hallgatni arról, ami igazán megérintett. A túlsorduló szív alkalmas az igazi tanúságtételre.

Érzéseink, gondolataink, lelki energiáink, ha egy irányba és sokáig hatnak, szinte észrevétlenül befolyásolják környezetünket. Ez a szelíd erő azért hatásos, mert nem szül ellenállást, és finoman átrendezi környezetünket.

A tanúságtételnek sok formája van. Mindegyik értékes és elhagyhatatlan.

– *Az ész tanúságtétele.* Pontos szavakba kell önteni mindazt, amit szeretnénk közölni embertársainkkal. Hallottam egy csodálatos tanúságtételt, egyszerű, pontos, világos fogalmakkal, töltelékszavak nélkül, bölcs és mély mondatokkal. Hatása azért volt maradandó, mert olyan megfogalmazások is elhangzottak, amilyenekre én nem lettem volna képes. Többen félreértik a tanúságtétel fogalmát, amikor csak a Szentírást idézik, ismétlik. A tanúságtételben benne van a saját tapasztalataink, meglátásunk, érzésünk.

– *A szív tanúságtétele.* Sokszor nem fejzhető ki igazán szavakban az emberek iránt érzett szeretetünk, ezért fontos, hogy napvilágra kerüljön szívünk rejtett érzése. Szülőfalum plébánosa mondta el, hogy a második világháború alatt nagy volt az éhínség a faluban. Egyik nap jött egy többgyermekes édesanya, hogy éheznek a családja, kaphatna-e valami kis ennielőt. A plébános utasította a kedves nővért, aki a házvezetőnő volt, hogy adja oda a pincében lévő zsák krumplit. A kedves nővér megdöbbenne mondta: „Nekünk is ennyi az összes ételmünk.” De a lelkipásztor ragaszkodott ahhoz, hogy az egészet odaadja. Azonnal elterjedt a faluban: a pap az utolsó ételmét is a rászorulóknak adta. Utána annyi adományt kapott, hogy soha többé nem kellett éhezniük.

– *Tanúságtétel az örömről.* Az evangélium jó hír, örömhír. Aki erről akar tanuskodni, annak a szívében kell, hogy legyen öröm. Olvastam egy nagyon szép, lírai megfogalmazást: vannak olyan napsugaras emberek, akik mielőtt kimondják a szavakat, a lelkük mélyén lévő mosoly tavába merítik bele azokat. Ezért szavaik szépek és hatékonyak. Az örömben ugyanis a lelkünk legmélye rezdül. Ez mélyebb forrás, mint a fogalmi gondolkodás. Ha valaki keserűségbe, lehangoltságba, rosszkedvbe meríti kimondott szavait, azok inkább taszítóak lesznek, mint vonzóak.

– *A szenvedés tanúságtétele.* Megrázó, milyen méltósággal viselte Jézus a szenvedését és kivégzését. Szó nélkül túrva a megaláztatást, a fájdalmat, a gyötrelmet. Lehet, hogy ezt látva mondta a pogány római százados: „Ez az ember valóban Isten Fia volt” (Mk 15,39)! A szenvedés is lehet tanúságtételező erő, amely másokat erősít. – Egy nagyon mélyen hívő beteg, aki borzasztóan szenvedett, beszélni már nem tudott, a betegágya körül állóknak ezt a szót préselte ki magából: Ámen! Aki ott volt, azt mondta: számára ez volt a legnagyobb tanúságtétel.

Advent mai vasárnapja a tanúságtételre biztat, tanít, mint ahogy Keresztelő János példája is.

December 22. — Advent 4. vasárnapja — Lukács 1,26–38 —***Krisztust nekünk is világra kell hoznunk***

Isten ott valósítja meg akaratát, ahol emberileg nézve a legnehezebb. A zsidó vallás dogmatizmusa, fundamentalizmusa nem látszott túl jó és könnyű talajnak egy új tanítás befogadására. Isten mégis ott kísérletezett. Mária Názáretből származott. A zsidók ezt a vidéket csak a „pogányok Galileájának” mondták (Mt 4,15). Ez a hely tisztátalannak számított. Azt is tartották, hogy innen próféta még soha ki nem került (Jn 7,52). A városnak nincs történelmi nevezetessége, az Ószövetségi Szentírás soha meg nem említi, a zsidó történetírás semmi fontosat nem tud róla. Jézus egy kortársa mondja: „Jöhet-e valami jó Názáretből?” (Jn 1,46)

Isten logikája ma is így működik. A valódi, hiteles és mély teológia nem Rómában íródik. Nem is a gazdaság fogyasztói társadalmak racionalista-liberális műhelyeiben. Annál inkább a nagy szegénységben élő Afrika, Latin-Amerika és Kelet-mélységes hitéből, élni akarásából, napi közös Biblia-olvasásából születik. Akiknek Isten az egyetlen támaszuk és menedékük, többet látnak meg belőle, mint azok, akiknek az életében Isten csak pótlék.

Gabriel angyal köszöntötte Máriát. Az akkori Izraelben férfi nem köszönt asszonynak. „Örvendj, örülj, kegyelemmel teljes (kegyelembe fogadott)” (Lk 1,28)! Az „üdvöz légy” kifejezés nem pontos fordítás. Az örvendezésre való felszólításnak az Ószövetségben jelentős szerepe volt. Így üdvözli Szofoniás próféta Jeruzsálem városát, amikor a messiási jövőt látja: „Örvendj, Sion leánya, zengj ujjongó dalt, Izrael” (Szofoniás 3,14)! „Ne félj, ország, ujjongj és örülj, mert nagy dolgot vitt végbe az Úr” (Joel 2,21; Zakariás 9,9)! Az „Örvendj!” szó prófétai formula, amit akkor használtak, ha jó hírt mondtak, hoztak. Máriának az angyal nemcsak feladatot, hanem jó hírt is hozott.

„Az Úr van veled!” Az üdvösségtörténet nagy alakjai ugyanezt hallották támogatásként, biztatásként. Mózesnek mondta az Isten: „Én veled leszek! Ez szolgáljon jelül, hogy veled vagyok...” (Kivonulás 3,12)

Máriát megzavarta ez a szó, ez a köszöntés. Meghökken. De az angyal további szavaival bátorította: „Ne félj!...” Az Ószövetség nagyjainak, prófétáinak is

szükségük volt bátorításra, mert gyöngeségük tudatában féltek Isten megbízásától. A 13-15 éves Mária rémülete érthető. Hogyan birkózik meg ekkora feladattal? Alkalmas-e ennek az isteni tervnek a megvalósítására? Aki legyőzi a félelmét és kishitűségét, az minden feladat megoldására képes lesz (Isten segítségével).

Ma már nem testben kell világra hozni Jézus Krisztust, hanem szellemben és lélekben. Ez minden hívő feladata. Ő csak akkor születik meg bennünk, ha számunkra is megszólal az Ég. Üzenetét közvetítheti emberi gondolat, a lélek csendje, bármilyen esemény, a szent iratok áhíttata, a természet csendesítő nyugalma. Az Üzenet válaszra vár. Ha igent mondtunk, akkor élővé teszi bennünk Krisztust a Lélek ereje. Szívünkben kell kihordani, növelni, ahogy egy anya a születendő gyermekét. A Magasságos ereje segít és bátorít mindenkit. Ha világra születik általunk Krisztus, akkor teljesítettük igazán küldetésünket.

Aki kevésnek érzi magát ehhez, bátorítsa az angyali szó: „Istennél semmi sem lehetetlen” (szó szerint: „Isten egy szava sem erőtlén”: Lk 1,37)!

December 25. — Karácsony — Jn 1,1–18 — Az igazi világosság a világba jött

„Az Igében élet volt, és ez az élet volt az emberek világossága” (Jn 1,4). Ebben a mondatban egyszerre több örömhír is felfedezhető. Az Igében, a Logoszban, Isten kimondott szavában élet volt (van). Ezzel teremtett a káoszából kozmoszt, ezzel teremt fiaikat magának.

Egy fiatalember baráti társaságban fennhangon olvasott a Bibliából, és kacagva kommentálta. „A hívők a holt betűben hisznek”, mondta, „amilyen holt a betű, ugyanolyan az Isten is.” Ennek a méltatlan, a Szentírásból gúnyosan olvasó fiatalnak a szavai az Isten felé elindulást jelentették az egyik jelenlétnek, akit megdöbbenetnek a Biblia szavai. Hónapok múltán csak ennyit mondott a gúnyolódónak: „Az Isten szava élő, mert engem is megelevenített. A te cinizmusodat használta fel ahhoz, hogy hozzá térjek.”

Az Istenben való élet nekünk, embereknek világosság. A sötétséget a keresztény hagyomány gonoszknak nevezi. Bárbar, aki megsebzti a fényt, aki gyűlöl minden magasabbrendűt. Már karácsonykor ízelítőt kapunk mindebből. A Földre jött Küldöttet nemcsak ölelő karok és megnyíló szívek, hanem bezárt kapuk és gyilkos Heródesek is várják. A sötétség azért utálja a fényt, mert pusztá léteivel átvilágítja, leleplezi hazugságait.

Egyik állomáshelyemen becsengetett és beszélgetésre jelentkezett valaki. Összefüggéstelenül beszélt, szétszórt volt. Lassan megértettem: a kábítószer rabja. Nagy volt a megdöbbenésem, amikor hirtelen felismertem benne azt az ismerősömet, aki évekkal azelőtt energikus, hívő, szépreményű fiatal volt. Most dadogva kereste a fényt, a kiutat, megöregedve, kiéve, lelkiileg-testileg összeesve. Tudta ő is a kivezető utat, meg is fogalmazta: csak Isten vezetheti ki őt ebből a zsákutcából. Sötétségben élt, de a fényre vágyakozott.

„Az igazi világosság, amely minden embert megvilágosít, a világba jött” (Jn 1,9). Megvilágosodni, más felismerésre térni mindenki képes. A jóság is „megkísért” mindenkit.

Wass Albertnak van egy csodálatos írása (A költő és a macska c. kötet, 87. old., Angyalka). A város rendőrkapitánya morcosan ballag haza szenteste a munkahelyéről, amikor egy vézna kislánnyal találkozik, aki fenyőfát cipel. Segít a lánykának, aki meghívja hozzájuk. Együtt díszítik fel a karácsonyfát. Kiderül, hogy a kislány árva, nagyapja neveli, aki éppen betegen fekszik, és akit előállítását a rendőrkapitány elrendelte. Az idős férfi letartóztatására érkező rendőröknek a felettesük ad parancsot

arra, énekeljenek közösen karácsonyi énekeket. A letartóztatás elmarad, és a rendőrfőnök megígéri, a nagyapa halála után nem marad egyedül Angyalka (neki is volt egy ugyanilyen nevű kislánya, aki kicsi korában meghalt).

Sokan mondják, karácsonykor legtöbbször csak elérzékenyülnek, nosztalgia érzéket, nem érinti meg őket az ünnep lényege. Már az is több a semminél, hogy ezen a napon nem harácsolunk, hanem ajándékokat adunk, a legtöbbször visszafogadjuk indulataikat, érzéseiket, megpróbálnak figyelmesek lenni. A hithez és a harmóniához keserves küzdelem vezet. Aki az ünnepek alatt valamit is megért a szeretet lényegéből, már nem ünnepe hiába.

„Tulajdonába (sajátjába) jött, de övéi nem fogadták be” (Jn 1,11). Milyen keserű mondat ez. De a valóságot mondja. A gonosz szőlőmunkásokról szóló példabeszédben Jézus egyértelműen fogalmazott: A szőlő nem a munkások tulajdona, hanem a gazdáé. Amikor fiát elküldi azzal a feltételezéssel, hátha őt megbecsülik, akkor a saját tulajdonába küldi, nem idegen helyre.

Évezredek teltek el, míg ajándékként megkaptuk a Magasságbeli Fiát. Mennyi időnek kell még eltelnie, hogy ezt az ajándékot el is fogadjuk? Mindenesetre mennyei Atyánk megtette az első lépést.

December 29. — Szent Család vasárnapja — Lk 2,22–40 —**Csak a család-mintájú közösség emberi**

Aki harmonikus, szerető családban nevelkedett, az sokat kapott az élettől. Akinek otthonában zürzavar volt, gyűlölet és veszekedés, az lényegében idegenek között élt, számkivetésben. A hozzátartozók azok, akikkel érintésnyi közelségben vagyunk, akikkel összetartozunk jóban-rosszban, akikkel megoszthatjuk gondjainkat, akik együtt éreznek velünk.

A családok nagy része ma nagyon sok értékes tulajdonságot értéktelenre cserél, aminek következményei súlyosak és lehangelőek. Őseinknél minden családban létezett a családi szentély, az a szent hely, ahol elcsendesedtek, imádkoztak, megálltak egy fohászra. Japánban szinte minden családnak van otthon szentélye. Innen indulnak a munkába, és ide érkeznek vissza. A családi szentély helyét ma átvette a televízió. Ez került a legelőkelőbb, legközpontibb helyre. A jóléti társadalom szócsove magányossá teszi a családtagokat. Amit néznek, látnak, annak nagy része lélekromboló, amitől elvonja őket, az még szomorúbb.

A családi beszélgetés, kommunikáció következménye, hogy a gondok, nehézségek, félreértések megoldódnak. A megosztott gondolat és öröm pedig megsokszorozódik. Ennek tuda-

tában is minimálisra csökkent a családi beszélgetés (napi 4-10 perc). – Egy fiatal azt mondta, egyénileg mindenkivel beszélget a családban, de együtt soha nem beszélgetnek, s ez nagyon hiányzik neki. – Sokaktól hallani, hogy csilágászati óraszámot töltenek a számítógépük előtt. Az internet segítségével szinte az egész világgal beszélnek, csak azokkal nem, akik közvetlen közelükben élnek.

A közösen eltöltött szabadidő növeli a család belső erejét, összetartását. Ez a „jó együtt lenni” érzése. Mégis egyre többen idegenkednek a közös programoktól. A család tagjai külön utakon járnak szabad idejükben. A szülők a közös program helyett méregdrága, értéktelen játékokat vesznek gyermekeiknek, pedig ezekkel nem lehet pótolni a szeretetet és a törődést.

A családi élet legnagyobb szépsége a gyermekvállalás, a gyermeknevelés. Ehhez fogható érzés nincsen. Mégis vannak, akik előtérbe helyezik a gazdagodást és a karriert. Az ilyen szülők elferdülnek a gazdagodásban, a karrierépítésben. Ha lesz gyerekük, azt sem tudják helyesen nevelni.

Régebben generációk laktak együtt. A gyerekek megtanulták tisztelni az örege-

ket. Az öregek hasznosnak érezték magukat, amikor vigyáztak az unokákra, és tanították őket. Napjainkban szinte mindenki az önállóságra törekszik. Nehezen viselik egymást a család tagjai, generációs problémák adódnak. Az öregek idősek otthonába kerülnek, és ott feleslegesnek érzik magukat.

A gyermeknevelés a szülő átruházhatatlan kötelessége, feladata. Aki világra hozta gyermekét, nevelje fel. Mégis nagy divat gyerekvigyázókat fogadni. A bölcsődék, óvodák zsúfoltak. Mikor a legnagyobb szükség van a szülőre, akkor hiányzik leginkább gyermeke mellől. Nem véletlenül tartja a mondás: az öregek otthona a gyermekek bosszúja a bölcsödéért.

A házasság szentségének régebben nagyobb rangja volt. Minden házasság életre szóló szeretetszövetségnek indul. A naponta növekvő szeretet felbonthatatlanná teszi a házasságot. Napjaink divatja az élettársi kapcsolat, aminek az alapja: ha nem jövünk ki, elhagyjuk egymást. Küzdés nélkül nem létezik emberi együttélés, csiszolódás nélkül nem lesz szép közös élet, felelősségvállalás nélkül nem képzelhető el érett szülő.

Krisztusra figyelve szent családokat építhetünk. A jövő igazi alapja ez.

Január 1. — Újév — Lk 2,16–21 — Aki nekünk ajándékozta Jézust

Az új esztendő első napja az egyházi liturgiában Mária istenanyaságának az ünnepe. Ezt az elmélkedést Máriának szeretném szentelni, különösen azért, mert rendszeresen olvasva az „Érted vagyok” vasárnapi elmélkedéseit, az a tapasztalatom, hogy alig-alig esik szó Máriáról, Jézus anyjáról. Pedig többet érdemelne!

Máriáról elsőként azt állapíthatjuk meg, hogy egyetlen asszonyról sincs annyiszor és oly sokoldalúan szó a Szentírásban, mint róla, mégpedig nem epizódikusan, mint az Ószövetség nagy nőalakjai, például Judit vagy Eszter esetében. Máriánál ugyanis minden jelenet szoros összefüggésben van Jézus megtestesülésével, gyermekségével, nyilvános életével.

Mária személyiségével kapcsolatban az egyik alapvető kérdés, milyen volt a kapcsolata fiával, Jézussal? Ezt a kérdést ma új módon közelítjük meg, mivel felhasználjuk a lélektan eredményeit, mindazt, amit az anya-gyermek kapcsolatáról megfigyel. A kialakuló ember teljesen rá

van utalva a többi emberre, s rendes körülmények között az anya által ébred öntudatára. Az anya mosolyában fedezi fel, hogy létezik a világ, amely befogadta s szeretettel üdvözölte, és ebben a tapasztalatban tudatosul a saját léte is. Csak korunkban kezdtünk figyelni erre, ami az emberi létet alapvetően meghatározó esemény. Ez végigkíséri a növekedés és a nevelés egyéb jelenségeit is: a gyermek táplálását, gondozását és a történelmi hagyományokba való bevezetését is. Jézusra is érvényes, hogy főleg anyjának köszönheti emberi öntudatát. Ő vezette be fiát a zsidó vallás mélységeinek megértésébe és értékelésébe. Ezt úgy kellett tennie, hogy ezáltal Jézus képes legyen felismerni saját küldetését. A gyermek és anyja közti kapcsolat szellemi szinten játszódik le. Jézus szellemi nagyságából joggal következtethetünk Mária rendkívüliségére is. Aki hallgatni és figyelni akar az evangéliumra, az vegye ugyanolyan komolyan azokat a jeleneteket, ahol Mária szerepel, mint a többit. Töre-

kedjék arra, hogy ezeket a szétszórt, de összetartozó mozaikkockákat valóban egybeépítse, s így észrevegye Mária személyiségének és szerepének ragyogó összképét. Mária az erős asszony, aki – más asszonyokkal együtt – kitart fia keresztje alatt, amitől messzire menekül a legtöbb férfi, akik Jézus tanítványai voltak. Ha átelméldjük életének minden szakaszát, megtanulhatjuk tőle, hogy mit jelent a mindennapi, tárgyilagos, és mégis bensőséges élet Jézussal és Jézusért. A helyes Mária-tiszteletnek az a lényege, hogy bennünket is utánzásra serkentsen. Ő ugyanis sok helyzetben találkozik velünk: ő az egyiptomi menekülés bátor asszonya, a feltűnés nélkül szorgoskodó háziasszony, a csendes szemlélődő, a szegények szószólója, az imádkozó és tevékenykedő jézusi közösségben ő a példája annak, aki háttérben marad. Mindenki kiválaszthatja, hogy miben akarja utánozni Máriát, az ő utánása Jézus nyomába vezet. Most az újesztendőben újra nekivághatunk ennek a nemes feladatnak.

Január 5. — Vízkereszt — Mt 2,1–12 — Akik tudtak olvasni a jelekből

Vízkereszt ünnepének másik elnevezése, az Urunk Epifániája azt jelenti, hogy az Úr kinyilvánítja magát a világnak. A korábbi liturgia e napon Krisztus három megnyilvánulását egyesítette: a napkeleti bölcsek látogatását, Jézus megkeresztelkedését és a kánai menyegzőt. A megújított liturgia most kettőt emel ki: Jézus megnyilatkozását a bölcseknek és a népek egyetemes meghívását az Egyházba.

Most emeljük ki Vízkereszt ünnepének evangéliumából három olyan szempontot, amely segít bennünket az ünnep mondanivalójának megértésében:

1. A bölcsek magatartása tükrözi a Jézushoz vezető utat. Először is tudtak olvasni a JELEKBŐL. A betlehemi csillag sokak számára egy csillag volt a sok közül, számukra viszont jelentéshordozó csillag volt. Jel, amely keresésre ösztönözte őket. Vajon mi észrevesszük-e, hogy Isten nekünk is jelez egy-egy emberen vagy egy-egy eseményen keresztül. Jel lehet egy örömteli dolog, de jelként lehet értelmezni egy betegséget is. Az érzékeny lelkű ember el-elgondolkozik mindazon, ami vele történik, megpróbálja

megérteni annak üzenetét. A lelkiileg érzéketlen ember viszont közömbösen továbblép. Nem tud himni abban, hogy Isten közel van, személy szerint az én gondviselő Atyám akar lenni.

2. A bölcsek azért találkozhattak a Messiással, mert nem a saját elképzeléseik alapján keresték őt, hanem RÁBÍZTÁK MAGUKAT a csillag vezetésére, vagyis Istenre. Ha saját elképzeléseikre hagyatkoztak volna, akkor bizonyára hamar feladták volna a keresést. Talán számunkra is mond valamit ez a kitérés, ráhagyatkozás. Isten sokszor nem úgy jelentkezik életünkben, ahogyan azt mi elképzeljük vagy ahogy szeretnénk. Ha valamiben segítségét kértük, és azt nem tapasztaltuk meg, hajlamosak vagyunk a hitelenségre. Pedig bizony sokszor akkor ragyog fel számunkra Isten arra, amikor a saját elgondolásaink, elképzeléseink csödbe jutottak. A bölcsek megtanítanak bennünket a ráhagyatkozásra, a kitérésre, ami az igazi hitnek az alapfeltétele. Újfajta gondolkodásra, Istenre figyelő magatartásra van szükségünk, ami által nem mi akarjuk csökönyösen a magunk

elgondolását Istenre kényszeríteni, hanem megtanulunk Isten szándékaira jobban odafigyelni. Ráfigyelni a másikra emberi vonatkozásban sem könnyű, Istenre ráfigyelni talán még nehezebb. Vajon törekszem-e ennek a ráfigyelő magatartásnak az elsajátítására?

3. A napkeleti bölcsek történetének harmadik mondanivalója számunkra az, hogy amíg élünk mindig ISTENKERESŐK vagyunk. Ha életem egy kiemelt pillanatában örömmel tudom mondani, hogy megtaláltam őt, ez nem jelentheti azt, hogy tovább már nem keresem. Az újabb keresés újabb megtapasztalást, újabb rátalálást eredményez. Az istenkeresést nem lehet egy matematikai példa mintájára felfogni, amit megoldottam, és többé nem kell foglalkoznom vele. A bölcs az, aki mindig meg tud újulni az istenkeresésben. A balga pedig az, aki nem akar keresni, nem akar újra rátalálni az Istenre.

A napkeleti bölcsek tükröt tartanak elénk, hogy megnézzük magunkat: Van-e bennünk kitértő keresés és ugyanakkor Istenre ráhagyatkozó lelkület?

Január 12. — Urunk megkeresztelkedése — Mk 1,7–11 — Aki vállalta a küldetést

Urunk megkeresztelkedésével elindul Jézus nyilvános életpályája. Van valami nagyon ünnepélyes ebben a megkeresztelkedésben, pontosabban elindulásban. Amikor ezt az evangéliumi szakaszt olvasom, mindig beugrik egy kép Pasolini: Máté evangéliuma c. filmjéből. Az emberek szép sorban mennek a Keresztelőhöz, és egyszer csak félreismerhetetlenül feltűnik a sorban Jézus. Méltóságteljesen lép be a megkeresztelkedők sorába.

Márk evangéliumában itt kezdődik Jézus élete. Ő nem beszél a születésről, a gyermekkor eseményeiről. Úgy látszik, Jézus megértése, küldetésének megrajzolása szempontjából nem tartotta olyan fontos mozzanatnak, amiről írnia kellett volna. A kezdet, az igazi elindulás itt a Jordán parti jelenetben történik meg. Itt álljunk meg egy pillanatra: Most közvetlenül karácsony után, amikor a Megváltó születését ünnepeltük, itt áll előttük a felnőtt. A fiatal názáreti férfi, aki először

megkeresztelkedik, hogy azután elinduljon tanítani. A karácsonyt az ember át tudja formálni a maga képére és hasonlóságára. Hiszen a betlehemi kised, az aranyhajú Jézuska olyan aranyos és megindító. Ezzel a megtestesülés igazi lényegéről oly könnyű áttérni a mellékesre, a lényegtelenre. Itt azonban a Jordán-folyóban álló, mélységes komolyságú és küldetésudatú férfi képétől csilgálgató távolságra áll minden infantilizációs kísérlet. Isten egyetlen és nagyon

szerepelt Fia elől már nem lehet kitérni, Őt nem lehet elbagatelizálni, legfeljebb nemet lehet mondani rá és tanítására, ha nem akarjuk Őt elfogadni. A betlehemi kisdedből még nagyon szép dízletet csinálhatunk kényelmes, megszokott életünkhöz. A Jordán folyóban megkeresztelkedő Jézus azonban nem a megszokotthoz akar asszisztálni, hanem ki akar lendíteni a kényelemből. Újra és újra felszólít, önvizsgálatra készít bennünket. Hogyan élünk, mire használjuk az életünket? Érzünk-e magunkban valamiféle küldetést, vagy lemondóan legyintünk?

Megkeresztelkedésével Jézus különösen hangsúlyozta közösségvállalását a bűnös emberrel. Olyan közösségvállalás ez, amely nélkül Jézus légüres térbe került volna. Nem felülről akarta elmondani nekünk, kisembereknek a Mennyei Atya üzenetét, hanem közénk állva, vállalva a meg nem értést, a kiszolgáltatottságot. Nem akarta, hogy Vele szemben kifogás-ként azt hozzuk fel: Könnyű Neked! Bár csak élnéd a mi életünket, amelyben minden fennkölt eszmét kikezd a gyengeség, a bűn, a hétköznapi taposómalma!

Jézus megkeresztelkedésének el nem hanyagolható mozzanata a Lélekkel való

betöltődése. Egy olyan vállalkozáshoz, amelyhez Jézus hozzákezdett, a Lélek hatékony közreműködése kellett. A mi helyzetünkre lefordítva ez azt jelenti, hogy a mi életünkben is szoros összefüggés van a küldetésvállalás és a Lélek közreműködése között. Abban a hitben élni, hogy mi is birtokoljuk a Lelket kereszttségünk és bérmálkozásunk révén, de közben eszünk ágában sincs küldetést vállalni, tévhit, önbecsapás. Viszont a Lélek hatékony munkáját rögtön megérezzük, hogyha a Jordán folyóban megkeresztelkedő Jézus küldetésében akarunk járni.

Január 19. — Évközi 2. vasárnap — Jn 1,35–42 — Akik Jézus első tanítványai lettek

A vasárnapokra kijelölt evangéliumi szakaszoknak van bizonyos belső logikájuk. Az elmúlt alkalommal Jézus megkeresztelkedését olvastuk, ami Jézus nyilvános működésének kezdetét jelentette, ma pedig az első tanítványok meghívásáról van szó. Az elkövetkező vasárnapokon aztán Jézus nyilvános működésének eseményei kerülnek elő.

Miről van tehát szó a mai történetben? Arról, hogy Keresztelő János két tanítványa megtalálta Jézusban a megígért Messiást. Ennek a Jézusra-találásnak előzménye is van, János ugyanis már kétszer is azt mondta Jézusról: „Nézzétek, ő az Isten Báránya!” (Jn 1,36). Úgy látszik, hogy ez a kétszeri megnyilatkozás felkeltette a János-tanítványok érdeklődését Jézus iránt. Itt álljunk meg egy pillanatra! Megkérdezzük, mi vezette ezeket az embereket Jézushoz? A válasz egyértelmű: a tudásvágy és az őszinte érdeklődés. Az igazi nagy megtérők, mint például Szent Ágoston, kereső emberek voltak.

Hajtotta őket a vágy, hogy megtalálják a teljes igazságot, amit végül is Istenben találtak meg. Vajon bennem volt-e, van-e ilyen őszinte, istenkereső vágy?

A találkozás a János-tanítványok és Jézus között ugyancsak gondolatébresztő: Jézus magatartása váratlan, meglepő. Kérdése – Mít akartok? – kissé nyersnek hat. Mintha nem erre számítottak volna a tanítványok. Bizonyára már ők is fogalmazgattak magukban kérdéseket, mint például: Tényleg állítod magadról, hogy Te vagy a várva várt Eljövendő? És hogyan képzeld el Izrael felszabadítását?... Erre jön ez a zavarba hozó kérdés: Mít akartok? Válaszuk egy felszeg viszontkérdés: „Mester, hol lakol?” Úgy érzem, ez a két János-tanítvány ezzel a felszeg kérdéssel nyerte meg Jézus tetszését. Kérdésükben nyoma sincs a farizeusi gógnak vagy az írástudók tudálékoskodásának. Kérdésük azt tükrözi: „Mester, minket érdekel a személyed, érdekel a tanításod! Még azt is el tudjuk képzelni, hogy otthagyjuk Jánost, és a

nyomomba szegődünk, a Te tanítványaid leszünk.” Igen, ez szimpatikus Jézusnak. Erre egyértelműen reagál: „Jöjjetek, nézzétek meg!” (Jn 1,39) Vagyis: Szívembe, szeretetembe fogadtalak benneteket. Nektek elmondom, hogy ki vagyok, és miért nevezett mesteretek az Isten Bárányának.

Jó, ha olykor-olykor magamat is szembesítem a jézusi kérdéssel. Különösen akkor, ha érzem, hogy a lényegestől elkanarodtam, és csupán lényegtelen dolgok foglalkoztatnak. Időről-időre fel kell tennem a kérdést: Én mit akarok Jézustól? Saját kis egyéni céljaim megvalósításához remélek segítséget Tőle? Vagy már Isten Országa összefüggéseibe tudom helyezni kéréseimet? Még csak sejtésem van arról, hogy Jézusnál az igazság, vagy meggyőződtem már erről, és talán határozottsággal kiállok mellette? A Jézusra rátalált ember belső örömeivel élem-e életemet? Tudok-e Róla úgy tanúskodni, hogy szavaim nyomán mások is elinduljanak, és Jézusnál otthonra találjanak?

Január 26. — Évközi 3. vasárnap — Mk 1,14–20 — Aki megtérésre hív mindnyájunkat

Ha végignézzük az emberiség történetét, azt látjuk, hogy azok, akik komoly hatást gyakoroltak az emberiség sorsának alakulására, sohasem voltak magányos, elszigetelődött emberek. Igyekeztek eszméiket, gondolataikat megosztani másokkal is, hogy minél többen magukévá tegyék azokat az eszméket, és ennek erejében cselekedni is képesek legyenek. Jézus is hasonlóképpen cselekedett: Eljött közénk, és meghirdette az egész emberiségre kiható programját, hogy ezt a földet alakítsuk át Isten országává, a szeretet civilizációjává. Ennek az eszmének a terjesztéséhez, megvalósításához munkatársakat keresett. Az elindulás első lépéseiről tanúskodik a mai evangélium. Márk evangéliumának kezdete olyan, mint egy opera nyitánya: megszólalnak benne az egész mű fő motívumai, dallamai, amelyek a későbbiekben majd csodálatosan kibontakoznak.

Márk evangéliumában Jézus is valami ilyen dolgot tesz, amikor ezt mondja: „Az idő

betelt, közel van Isten országa. Térjete meg és higgyetek az evangéliumban” (Mk 1,15)!

De mit is jelent ez a megtérés? Szakítani bűnös szokásainkkal? Elhagyni kisebb-nagyobb bűneinket? Természetesen ezt is jelenti. De van mélyebb értelme is. Az eredeti evangéliumi kifejezés, a *metanoia* inkább a gondolati sikon végbevitt változásra helyezi a hangsúlyt. Jézus a megtérés kapcsán nem arra figyelmeztet, hogy ezt tedd meg, vagy azt kerüld el, hanem azt mondja, hogy gondolatainkban tisztuljunk meg, gondolkodásunkban zárkózzunk fel hozzá. Ha jól utánagondolunk, akkor rájövünk, mennyire igaza van a mi Mesterünknek. Hiszen a gondolatoknak erejük, hatalmuk van. Gondolatainkkal magunk alakítjuk magunkat. Gondolataink energiákat szabadítanak fel bennünk. A jó és helyes gondolkodásmód pozitív, építő energiákat, a rossz és helytelen gondolatok pedig negatív, romboló energiákat. A pozitív gondolatok segítségével olyan energiákat szabadítha-

tunk fel magunkban, mint a jóság, kedvesség, szeretet, türelem, jótékonyság, remény... A negatív gondolatok pedig felszabadíthatják bennünk a gyűlöletet, félelmet, türelmetlenséget, önzést, kétségbeesést, bátoratlanságot. Gondolataink segítségével hozzuk létre saját gyengeségünket és saját erőnket. A helyes gondolkodásmód helyes életvitelhez segít bennünket. A rossz gondolkodásmód kudarcba fulladt életet eredményez. Egy példával szemléltetve: Valaki úgy gondolkodik: „Én nem dolgozni akarok, hanem pénzt keresni!” Lehet, hogy ez ma jól hangzik, de alapvetően helytelen gondolkodásmódot tükröz, mert az illető pénzközpontúvá válik, és esetleg mindenre képes lesz a pénz megszerzéséért. Ha valaki viszont úgy gondolkodik, hogy nem a pénz áll gondolkodása középpontjában, hanem más értékek, mint a család, hivatás, közösség, lehet, hogy nem lesz milliomos, mégis boldog lesz. Nyugodt lelkiismerettel él, és testvérei, felebarátai megbecsülésének örövend, mert komolyan vette a mai evangélium felszólítását: Térjete meg!